

Frieda van Oorspronk:

je wordt naar van al die weelde hier in Nederland

Hoe voelt een verpleegster zich als ze, na vijftien jaar Suriname, weer in Nederland gaat wonen? 'Eenzaar' hopeloos eenzaam eigenlijk. De mensen lopen je voorbij – geen tijd, druk, jachten van hier naar daar, spanning. En ze doen het zichzelf aan. Wat verder over je heen valt is de kou. Je moet je weer in dikke kleren steken. Weg dat makkelijke, lichte katoentje. Maar het ergste van allemaal lijkt me de weelde. De mensen hebben het hier allemaal zo goed. Het kán niet op. Je wordt er naar van ...'

Frieda van Oorspronk is in november aanstaande al weer een jaar in Nederland. Ze werkt nu als verpleegkundige in de Utrechtse 'Keizershof', een serviceflat voor bejaarden. Toch geeft ze de indruk nog niet helemaal 'thuis' te zijn, want als ze over 'hier' spreekt, bedoelt ze Suriname. Het moet dan ook wel wennen. Niet zozeer het werk, dat ze met plezier doet, maar Nederland als geheel.

TOT DE BODEM

In de afgelopen vijftien jaar heeft ze dan ook tot op de bodem van het Surinaamse leven gekeken. Het lijkt niet onmogelijk dat ze alle straten, maar ook alle sloppen en stegen van Paramaribo kent. Als wijkverpleegster kom je overal. En ze heeft zich volkomen geïdentificeerd met de Surinamers, vooral met de oudere, arme, behoeftige Surinamers. Voor hén liep ze zich het vuur uit de stoffen.

Frieda van Oorspronk was één van de pioniers van het diakonessen-wijkwerk. Wijlen dr. Van Melle, indertijd directeur van het Diakonessenhuis in Utrecht, zei onomwonden: 'We hebben veel goed te maken aan Suriname'. Diakonessenwerk is op vele plaatsen met wijkwerk begonnen en zo gebeurde het ook in Parama-

ribo. Vóór het diakonessenhuis er stond, functioneerde 'de wijk' al lang en breed. Hoe lang en hoe breed weet zuster Van Oorspronk maar al te goed. 'We kwamen in de hele stad, aanvankelijk tot Leonsberg toe. Iedere morgen op het bromfietsje ...'

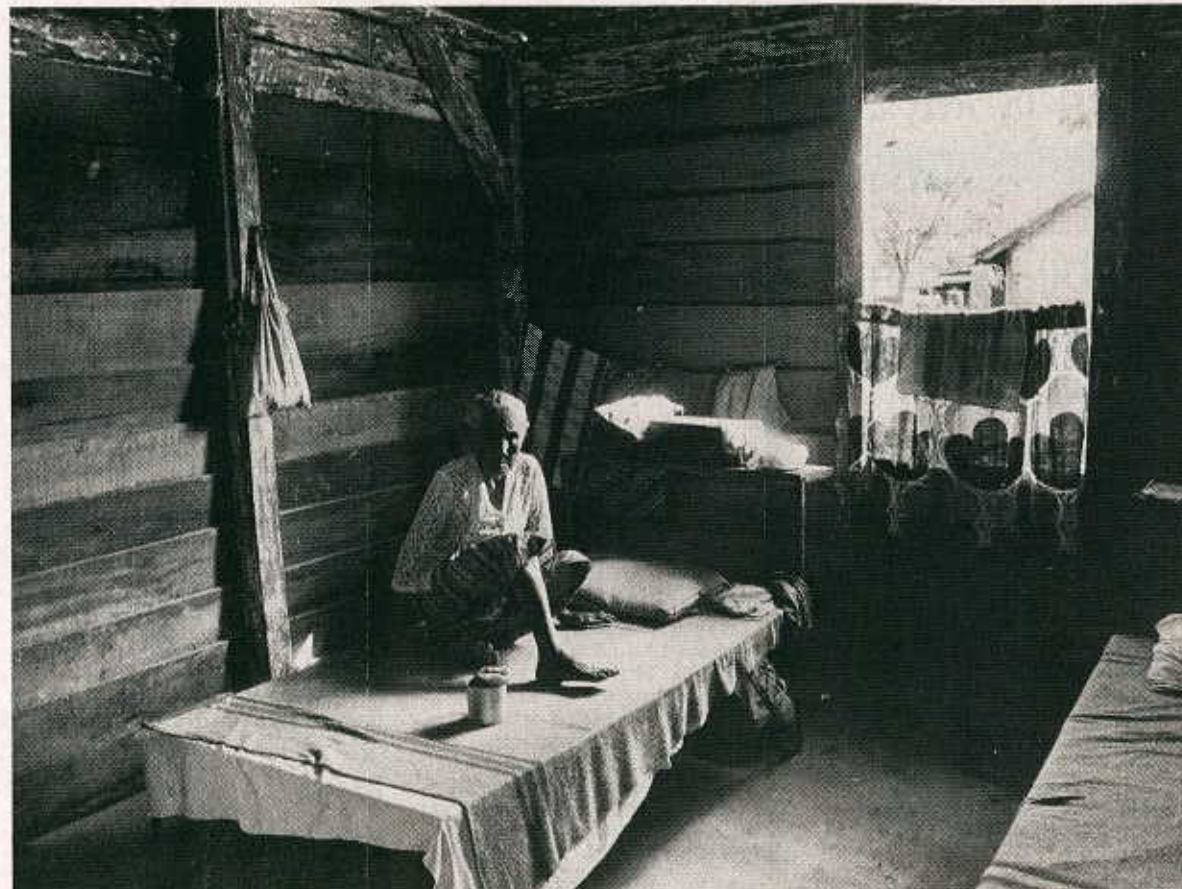
GROEI

Het wijkgebouw was pas een jaar later klaar. Samen met zr. Bep Streefland en zr. Mien Schut woonde zr. Van Oorspronk tot zo lang in de pastorie van de Chinese kerk. Het werk zelf moest helemaal van de grond komen. De zusters gingen helpen in pas gecreëerde poli-klinieken van Kersten en Suralco en sprutten tussen de bedrijven door de wijk in. 'In die tijd had ik een tweeling van nog geen twee pond. Elke dag ging ik ze baden en wegen en de moeder op het hart drukken dat ze niet anders dan zó en zó moest doen ... De kinderen zijn in leven gebleven. Ik ben er nog peet over. Ze wonen nu in Canada ...'

Maar de wijk groeide in korte tijd geweldig. Eén zuster deed toen de poli en twee zusters werkten in de stad. Op Saron kwam een consultatiebureau en later ook op Zorg en Hoop, náást het Diakonessenhuis. Die bureaus waren zowel voor babies en kleuters als voor zwangeren. 'We deden het 's middags'.

BOTER IN JAMPOTTEN

Frieda van Oorspronk heeft in de loop van de jaren veel gevleugelde uitspraken gedaan. Sommige relativeren ze nu weer wat. Maar één er van staat nog recht op: met al haar ervaring weet ze nu nóg niet hoe tal van mensen in Paramaribo kunnen leven. Waar doen ze het van? Ze hebben toch niks? Je ziet het gewoon niet zitten.

zo terecht te komen het schrikbeeld van veel Surinaamse bejaarden

Daarom ging Frieda met melkpoeder op pad, met bruine-bonesoep-in-blik, met boter. 'Allemaal gekregen van tante Truus. Ik maakte dan een heleboel jampotjes schoon, smolt de boter en vulde er de potjes mee. Er ging veel tijd in zitten. En dan het geld uit de 'stille pot' van de zending. We gingen er heel voorzichtig mee om. Soms gaven we geld, soms kochten we er eten voor ... Geweldig! Wat het ergste is: je komt niet meer klaar, je blijft er in steken. Het zijn ook zóveel mensen die op je rekenen ... Toch heb ik het graag gedaan.' En zr. Frieda was nooit verpleegkundige alléén. Ze verliet een huis niet zonder de dagtekst te hebben gelezen of samen een gezang te hebben gezongen. Eenvoudige evangelisatie, die niet onderschat mag worden.

BEJAARDENHUIS

In het bejaardenhuis van de Evangelische Broedergemeente, waar zr. Frieda de laatste twee jaar

heeft gewerkt, kwam ze veel oudjes, die ze eerder in de wijk had ontmoet, weer tegen. 'Ik ben dol op oude mensen. Het zijn schatjes. Eigenlijk heb ik medelijden met hen. Er ontvalt hun zoveel ... En het is riskant om in Suriname oud te worden. Vooral als je arm bent. En dan wil ik zo graag dat ze tevreden zijn. Dan probeer ik alles op te vangen. Ze moeten een praatpaal hebben ook. Je moet jezelf wegcijferen. Als je het overdag druk hebt gehad en je schoenen je aan je voeten klemmen moet je 's avonds toch nog wel even praten of op z'n minst welterusten zeggen.'

ARM EN BANG

Als wijkverpleegster heeft zr. Frieda heel wat moeten aanpakken. 'Ik heb er nooit moeite mee gehad. Je moet ook niet aan jezelf denken, maar aan die oudjes die daar dag in dag uit zitten. Geen geld, afhankelijk van de kinderen. Vaak durven ze niet meer alleen in het huisje te wonen. Ze zijn bang. Ze

zijn ook bang dat ze zo zullen aftakelen, dat ze naar 's Landsgrond moeten. Een soort schrikbeeld. Ze willen wél naar het bejaardentehuis van de EBG. Indien mogelijk scheidt de Moesje Polanenstichting voor hen die mogelijkheid. Dikwijls hangt hun kans om eten te krijgen af van iemand die langs komt en hun een rijksdaalder in de hand stopt. Als je dat allemaal bedenkt, dan vraag je je wel eens af: wat doe ik hier in Nederland, waar alles zo goed is? Maar och, ook hier kun je natuurlijk wel iets voor mensen betekenen'.

Frieda van Oorspronk hangt nog steeds aan Suriname. Loslaten is moeilijk. Ze heeft de nood gezien, met eigen handen gevoeld, er van wakker gelegen. En dan kom je, als je weg bent gegaan, niet zo gauw met jezelf klaar. Waar gaat ze straks, als ze vakantie heeft, naartoe? Naar Suriname, dat is duidelijk ...

Jan. Hendrik 1976-3